Girona la immortal, morta i muda

Inici de la repressió
A dos quarts de dues de la tarda les tropes de la IV Divisió de Navarra entren a la ciutat pel barri de l'estació
Exhausta pels bombardejos dels dies previs, no ofereix resistència

---

Des de finals de gener era lloc de pelegrinatge en el camí cap a la fugida

"Girona es va despertar el dia 4 de febrer de 1939 [http://terra.girona.cat/vu/girona_1939/] amb un silenci espès. La ciutat era morta i buida. Ressonaven encara els darrers espetecs de les explosions de les voladures que les tropes republicanes havien fet per entorpir l'avançada de l'exèrcit franquista. La fàbrica Grober al barri del Mercadal fumejava i el pont de l'aigua entre el Pont Major i Sarrià era un testimoni mut i esgavellat", escriu l'historiador Joaquim Nadal en el seu últim llibre, República i Guerra Civil a Girona. Fa vuitanta anys, era un dissabte d'hivern, i Girona "no va ser el mur de contenció que havia estat en altres moments històrics", assenyala el professor d'història de la UdG Josep Clara.

Els bombardejos que van cosir Girona del 27 de gener a l'1 de febrer havien deixat la ciutat "exhausta"; els atacs aeris eren de l'aviació feixista, amb base a Mallorca. Les bombes del 29 de gener van destrossar la volta de la catedral: "Reparación del boquete de la bóveda y la parte destruida del tejado de la gran nave" a raó de 18.000 pessetes, figura en l'inventari del Capítol de la Catedral i que Joaquim Nadal recull en el llibre. El 25 de gener, l'alcalde Pere Cerezo abandona la ciutat, i el 28 de gener, els partits i sindicats, sense Esquerra, van elegir Joan Ballesta alcalde. Ho seria per una setmana, en un intent desesperat de mantenir un consistori republicà.

Josep Clara recorda que les tropes d'ocupació van trobar "la porta pràcticament oberta", amb una resistència nul·la, "d'actuacions molt limitades" i amb un espai urbà devastat per les bombes feixistes però també per les voladures que va fer l'exèrcit republicà en retirada. Va cremar la Grober, els Químics, la central lletera i les seus dels sindicats i partits, entre altres llocs estratègics. Un dels testimonis, que aleshores era un nen, Joan Pacheco, recorda l'entrada dels opressors en el llibre Demà tindrem sort: "A dos quarts de dues de la tarda, les forces de la IV Divisió de Navarra entren al barri de l'estació. Mitja hora més tard, el pes de la força entra pel carrer del Carme. Els soldats saquegen les cases, s'emporten els veïns. Alguns, per evitar-ho, pengen llençols amb un Viva Franco o un Arriba España pintats. Els soldats no hi entren." Josep Clara afegeix que els legionaris italians van entrar, entre les tres i les quatre de la tarda, per la banda oriental de la ciutat, per la carretera de Sant Feliu de Guíxols i algun escamot per Sant Daniel. El professor Clara explica que el general en cap de l'exèrcit d'ocupació, Camilo Alonso Vega, conegut pel seu autoritarisme ferri que després lideraria la lluita contra els maquis com a director de la Guàrdia Civil, va rebre els honors dels triomfadors a la plaça del Marquès de Camps i va prendre possessió, tot seguit, de la casa de la vila. "Des del balcó de la plaça del Vi, va prometre pa, justícia i perdó, i repetí els tòpics del ritual militar", assenyala.

Brandant l'últim dia

Nadal recorda que algunes famílies gironines havien abandonat la ciutat, els dies abans, buscant refugi en masies de parents al pla de Sant Gregori, Sant Daniel i els Àngels. "La ciutat havia estat lloc de pelegrinatge" després de la caiguda de Barcelona, el 26 de gener, "en el camí de fugida", assenyala Nadal. Les cròniques de

l'època parlen de caos i desordre, de manicomi, amb acumulació de gent dormint al Teatre Municipal –"un immens dormitori"–, a les escales de la catedral... Una ciutat sorollosa que passarà al silenci més absolut en qüestió d'hores. Hi ha, però, qui es manté resistent quan la guerra ja està perduda. Nadal recopila un darrer testimoni, el de l'escriptora Teresa Pàmies, que té lloc el 3 de febrer del 1939: "Encara tinc present aquell míting llampec a l'entrada d'un dels ponts sobre el Ter. Devien haver-hi una dotzena de badocs escoltant-nos a la Isabel Azuara i a una servidora [...]. Avui, en fred, sembla com si haguéssim fet el ridícul perorant entre les pedres històriques de Girona, però, en fred, no s'entenen mai les coses que es diuen i es fan entre flamarades."

Publicat a:
-El Punt Avui. Girona 04-02-2019, Pàgina 18

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/politica/article/17-politica/1546962-girona-la-immortal-morta-i-muda.html